

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom: „KOROŠKI SLOVENEK“,
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Politično in gospodarsko društvo, Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

**List za politiko,
gospodarstvo in prosveto**

Izhaja vsako sredo. — Posamezna številka 15 grošev.
Stane četrtletno: 1 S 50 g; celoletno: 6 S — g
Za Jugoslavijo
četrtletno: Din. 25.—; celoletno: Din. 100.—.

Pred reparacijsko konferenco.

Kadar se začne resno govoriti o reparacijah, poslušne vsa Evropa, ker je prav malo držav, ki bi na tem vprašanju ne bile zainteresirane. Tako se je posvečala tudi zadnjim razpravam v Baslu največja pozornost. Tedaj se je ugotovilo, da Nemčija res ni zmožna plačati po Youngovem načrtu in da je imela prav, ker ni plačala obrovkov. Znano nam je, kaj so sklenili strokovnjaki Banke za mednarodna plačila. To so bile samo ugotovitve, odločevati pa ima nova konferenca zastopnikov držav, ki se sestane v drugi polovici januarja v Lozani v Švici. To pa vsled tega, ker se vrši v Ženevi druga konferenca, da bo lažji stik med državniki, ker je Lozana oddaljena od Ženeve samo nekaj preko 50 km.

Youngov načrt predvideva za slučaj, da bi Nemčija ne mogla plačevati reparacij, posebno komisijo, ki se sestane pri Banki za mednarodna plačila, da prouči plačilno zmožnost Nemčije. To se je lani zgodilo. Poročilo komisije je plod dolgotrajnih pogajanj in ne vsebuje nikakih točnih predlogov, temveč pravi, da lahko odloča o tako zapletenem vprašanju svetovnega obsega samo nova mednarodna konferenca prizadetih držav. Ta konferenca pa je po mnenju baselske komisije neobhodno in nujno potrebna.

Prvotno je bila Nemčija nad uspehom baselske konference prav zadovoljna, zadnja poročila pa pravijo, da se je veselje precelohladilo, ker Francija ni voljna, da bi opustila Youngov načrt, četudi je pripravljena na koncesije. Angleži se kajpak zavzemajo za izpremembo Youngovega načrta iz čisto finančnih ozirov. S padcem funta je narasel v letošnjem letu zapadli obrok vojnega dolga, ki ga morajo plačati v dolarjih od 32.8 milijona funtov šterlingov zlatih na sedanjih 48.1 milijona sedanjih funtov šterlingov. Dokler je funt stal trdno, so bili Angleži z Youngovim načrtom zadovoljni, sedaj pa niso več, ker je s padcem narasel tudi vojni dolg.

Ko so finančni strokovnjaki v Baslu sklenili, da Nemčija zaščitene delov reparacij ne more plačati, so s tem, da o nezaščitene niso govorili, izrekli, da je Nemčija v stanju plačati vsaj te. Interesi Francije, Anglije in Amerike so različni. Angleške in ameriške banke so posodile nemškemu gospodarstvu visoke kredite. In Hoovrov moratorij je imel samo ta namen, da Nemčija ne propade ter da dobijo ameriški bankirji svoj denar nazaj. Niti zdaleka ni šlo Ameriki za to, da se omili gospodarska kriza v Evropi. Iste interese imajo Angleži. Amerika in Anglija hočeta predvsem zaščititi zasebne dolge svojih državljanov, nazadnje pa šele pride splošni interes.

Francija v pogledu zasebnih kreditov ni zainteresirana in stoji prejkoslej na stališču, da so pogodbe svete in jih je treba spoštovati. Lahko se postavi na to stališče, ko ima v Nemčiji prav malo zasebnega francoskega kapitala. Ves ta kapital je bil naložen v špekulativne svrhe. Zato leži težišče vsega reparacijskega vprašanja v Ameriki. Amerika je med vojno posodila evropskim državam mnogo denarja. Nastali so vojni dolgi. Vojne dolge plačujejo Ameriki evropske države iz nemških reparacij, ker te dolge ne morejo naložiti davkonplačevalcem. Zato je čisto pravilno, če spravljajo Francozi reparacijsko vprašanje v zvezo z vojnimi dolgi. Naj črta Amerika vojne dolge in evropske države bodo črtale enako višino vojne odškodnine.

Premotriti pa je treba tudi duh, ki vlada v Nemčiji. Nemci so sploh proti vsaki vojni odškodnini; hočejo razrušiti mirovne pogodbe, oprostiti se vseh obveznosti, ki so nastale po porazu v vojni, ki so jo povzročili sami; hočejo, da padejo meje, da dobijo nazaj ozemlja, ki niso nemška; hočejo obnoviti svojo ekspanzivnost proti vzhodu in uresničiti stare vsemenske načrte. Vse to je seveda za nami, vendar je predvsem interes Francije in prijateljskih držav, da nemško drevo ne zraste do neba. Del angleškega tiska zastopa mnenje, da so voditelji nemške gospodarske politike sami zakrivali razmere, ki onemogočujejo izpolnitev obveznosti Nemčije, izvirajoče iz njenega poraza v svetovni vojni.

Franciji prijateljska država je Jugoslavija. Ona ni pristala na Hoovrov moratorij, ker je nemško in avstrijsko vojaštvo opustošilo skoro celo nekdanjo Srbijo in je bilo treba te kraje zopet vpostaviti, pozidati, kultivirati. Kdo drugi naj plača stroške tega nego oni, ki je vojno povzročil. Jugoslovansko gospodarstvo se predvsem naslanja na dohodke vojne odškodnine. Z ozirom na to so tudi finančni strokovnjaki priznali upravičenost jugoslovanskega stališča in sklenili, da mora Banka za mednarodna plačila vsoto 11.5 milijona din. Jugoslaviji nadomestiti. To se ni zgodilo in Jugoslavija je prišla v finančne težkoče. Pa ni to edini slučaj Jugoslavija, ampak tudi druge države. Po vesteh nemških listov se je mudil jugoslovanski kralj v Parizu, da doseže novo posojilo. To je povsem umljivo, ker se izostanek velike vsote pač ne da nadomestiti pri trenutnih gospodarskih razmerah z davki.

Jugoslavija in še druge manjše zainteresirane države so povabljeni v Lozano. Ni dvoma, da bo Jugoslavija zastopala svoje dosežanje stališče, da so ji reparacije življenska potreba, ali pa se ji mora dati na drugi strani možnost razvoja.

Menda je prišlo med francoskimi in angleškimi strokovnjaki do sporazuma v sledečih točkah: Nemčiji se dovoli triletni moratorij za zaščitene reparacijske broke. V tej dobi mora Nemčija plačati pri Banki za mednarodna plačila nezaščitene del reparacij, vendar pa se bodo vplačani zneski s strani Francije vrnili nemški državnim banki v obliki posojila, v dobi moratorija mora Nemčija nadalje izvrševati dobave na račun reparacij vsem državam upnicam v smislu določb Youngovega načrta. Po preteku triletnega moratorija se bo na novo proučila plačilna zmožnost Nemčije. Nemčija mora skleniti z ameriški, angleškimi in francoskimi bankami sporazum glede odplačila kratkoročnih posojil, katerih amortizacija je trenutno ustavljena. Vse države upnice skupno z Nemčijo naj opozore ameriško vlado, da je v interesu obnove celokupnega svetovnega gospodarstva nujno potrebno, da se medzavezniški vojni dolgi primerno znižajo. Te smernice bodo vsekakor služile za podlago razpravam bodoče reparacijske konference.

Nemci pa imajo svoje zagovornike tudi v Ameriki. Že prej enkrat je senator Borah napravil Nemcem propagandno uslugo. Sedaj pravi, da morajo izginiti reparacije in omejiti se mora oboroževanje. Senator Borah pa ni povedal, ali se odreka Amerika vojnih dolgov. Če bi bilo to, bi se govorilo drugače. Tako pa naj Nemčija ne plačuje vojne odškodnine, dolžniki Amerike pa naj pošiljajo zlato v ameriške tresorje. To se seveda ne sklada. Oborožujejo se dejansko v Evropi uradno samo države, ki so ogrožene, druge pa imajo svoje

nezakonite oborožene organizacije, ki so strah držav, proti katerim pa ne upajo nastopiti vlade.

Reparacijska konferenca bo imela spraviti v sklad različne interese držav, obenem pa se ozirati na svetovno gospodarsko krizo, in pa ugoditi upnikom izza vojne. Zdi se nam, da je to nekaj nemogočega, ker more obveljati samo eno ali drugi stališče; ali se črtajo vojni dolgi in reparacije ali pa se plačuje oboje naprej, mogoče s parletnim presledkom. Pomisliti je treba, da so morali pred petdesetimi leti tudi Francozi plačevati Nemcem reparacije. In tedaj so prinesle francoske žene in možje svoje zlate zapestnice, uhane, prstane itd., samo da se je mogla Francija iznebiti vojne kontribucije. Tako daleč v Nemčiji še dolgo nismo.

Pri obolenjih vsled prehlada, revmatičnih, skrninastih in živčnih bolečinah so Togaltablete neprkosljive. Toga! izloča scalmično kislino in deluje vsled tega direktno na koren bolezni. V vseh lekarnah. Cena S 2,40. 5/2

Proračun sprejet.

Ko smo pred božičnimi prazniki tri dni poslušali razprave o proračunu v deželni zboru, smo mislili, da se nahajamo v gostilni pri vinu ali pivu, kjer razpravljajo že nekoliko razgreti gostje o dnevnih vprašanjih. Pogrešali smo prave resnosti, ki bi bila na mestu v sedanjih težkih časih. Takšna je bila razprava in nikakor v skladu s častjo deželnega zbora. Pa bi bilo pametnejše, da bi se sprejel proračun, kakor ga je predložil finančni odbor, brez razprave, ker davkoplačevalci pač ne plačujejo poslancev za to, da se krtačijo med seboj na tako nesramen način. Deželni zbor si je izstavil slabo izpričevalo. V takih slučajih se je težko oglasiti k besedi, ko kaže razgovor znake najostrejših političnih borbe na vasi. Nekaj zanimivosti le ima razprava na sebi in jo zato podajamo v izvlečku.

Generalna razprava.

Govorila sta samo poročevalec in pooblaščenec krščansko-socijalnega kluba poslanec Grossauer. Izvajal je, da znižanje proračunskih postavk ni toliko zasluga deželnega finančnega referenta kakor diktat zvezne vlade.

O šilingu se govori, da ni nič vreden. Pri tem pa zbirajo nekateri šiling fin ga nalagajo v inozemstvu. So ljudje, ki priporočajo davčno stavko. Tem narod nikdar ne bo hvaležen. Največji kričači niso vedno najsiromašnejši državljani; pripetilo se je celo, da je v skrbi za šiling nakupil nekdo nekaj tucatov srebrnega jedilnega orodja, na drugi strani pa je bila eksekucija v istem času pri njem brezuspešna.

Mi smo za znižanje članov deželne vlade in sicer za takojšnje in za znižanje tozadevne postavke že v tem proračunu. Poslanci stanejo vsakega volilca 35 g v letu, po znižanju pa bi stali 24 g. To ne pomeni bogve koliko. Da smo za odpust omoženih učiteljic, leži vzrok v tem, da je treba enkrat nastopiti proti osebam, ki zaslužijo dvakrat, oziroma so dvakrat oskrbljene. Prihranilo se s tem sicer ne bo dosti, a treba je dati dober vzgled zasebnemu gospodarstvu. Posestva kmetijskih šol izkazujejo nerazveseljive zaključke. Vsaj vzdrževati bi se morala sama. Zakon o kmečki zbornici naj se kmalu predloži deželni zboru. Kultiviranja močvirij prihajajo predrago, ker pride hektar na 6000 S, ko se more kupiti drugače hektar zemlje že za 1000 S. Če se že pošilja otroke na nemško morje, naj bi se ne zaračunavali potni stroški za nepotrebne spremljevalce. Za-

deva podpiranja gozdarskih delavcev se mora vsekakor poenostaviti. Da se je izpremenil mezdni davek, je prav. Za občine pomeni olajšavo 60.000 S, ker se je znižal davek na osebo, ki je prispevek deželnemu primanjkljaju. Na drugi strani pa bodo občine še za višjo vsoto obremenjene pri bolnišnicah. S tem je bila generalna debata končana.

Podrobna razprava.

Pri podrobni razpravi se je pričel teater. Ostro sta trčila skupaj Landbund in Heimatblock. Posebna podrobna razprava vendar ni prinesla. Landbund ni posebno navdušen za znižanje članov deželne vlade, ker bi izgubil na moči. Dejansko pa bi znižanje prineslo tudi prav nizki prihranek. Posl. Ferlič je zagovarjal zakon o prometu z živino, ki ima sicer še nedostatke, vendar je dosegel to, da imamo v Avstriji za Švico najvišje cene za proizvode kmetijstva. Njegova stranka zahteva znižanje davkov, razdelitev občinskih doklad na širšo podlago in znižanje obrestne mere. Govoriti in priporočati je lahko, ali delati tudi po tem, je težje. Najprej zahtevati čimprejšnje znižanje davkov, potem pa glasovati za vse davke, kakor so bili lani, je dvolično. Tudi na zborovanih vpije Landbund; znižanje davkov, v deželni zboru vpije: znižanje davkov, pri glasovanju, v odločilnem trenutku, pa je za davke v stari višini. To je delo za kmete!

Heimatblokovec Sima hoče pojasniti glede subvencij deželnega kulturnega sveta in odkod pride 134.000 S potnih stroškov? O subvencioniranju se razvije živahna razprava za in proti. Deželni kulturni svet je v rokah landbundovcev in so ga zato zagovarjali. Govori se še o razdelitvi 90 vagonov krmil za pitanje, ki jih je dodelila zvezna vlada. Dunajski trg je izbirčen, v Avstriji pa imamo veliko premalo pitane živine.

Pri postavki socialno skrbsto se je pojasnilo, da je bilo lani na Vzhodnem morju 630 koroških otrok, kar je stalo 5000 S, ob Adriji jih je bilo 20 in letos jih prevzame 200 tudi zdravilišče v Laasu. To so samo akcije, ki jih plača vlada. (Slovenci smo lani uvedli zasebno akcijo in spravili okrog 45 otrok v dečje kolonije ob Jadranskem morju in na Pohorju. Op. ur.)

S tem je bil proračun za letošnje leto sprejet in vsi zakoni, ki so z njim v zvezi. Izdati pa se denar sme samo tedaj, če je kaj kritja. Poleg tega more najeti deželna vlada tudi posojilo. — Reši se še nekaj manj važnih točk.

Sklepalo se je 23. decembra tudi o zakonu, koliko naj stanejo karte za ribarenje. Po tem zakonu naj karta stane za Korošce 6 S, če ribi tudi samo en mesec, za tujce pa za en mesec 2 S, za dva meseca 3 S in za 3 mesece 4 S. Čudno je izgledalo, ko se je potegnil za Korošce slovenski poslanec in pokazal na krivico: če n. pr. Celovčan gre na letovišče v domači deželi in je tam en mesec, pa hoče ribiti, plača za karto 6 S, če pa pride Dunajčan ali Nemeč iz rajha, pa plača 2 S. Kako so zadele njegove besede! Izgledalo je, da bo ves deželni zbor pritrtil njegovim izvajanjem — in kaj se je zgodilo: Landbund in socialni demokrati so glasovali proti Koroščem za tujce!

Okrog zveznih železnic. Naše železnice so zelo pasivno trgovsko podjetje. Primanjkljaj znaša 44 do 46 milijonov S. Doslej je primanjkljaj krila vedno država, zanaprej pa tega ne more več, ker je dala Društvu narodov gotova zagotovila. Tudi kmet mora gospodariti s tem, kar mu nese posestvo, ali pa gre na boben. Je tedaj tudi pravično, da se zvezne železnice same vzdržujejo. Vlada je predložila nekaj zakonov, ki naj bi odpravili primanjkljaj. Gre se za visoke milijone. Po teh zakonih pa bi bili prizadeti tudi aktivni železničarji in upokojnenci. Imele bi se jim znižati plače in pokojnine. Kakor v takih slučajih vedno, so se tudi sedaj postavili železničarji po robu. Pogajanja v trgovinskem ministerstvu niso dovedla do sporazuma in železničarji so pričeli s pasivno resistenco, ki se občuti posebno v tovornem prometu. Z znižanjem mezd bi se imelo prihraniti 36 milijonov S. Vlada je že toliko popustila, da se bo pri uradništvu prihranilo samo 26.3 milijona S. Mišljene so tudi redukcije uradništva. Do rešitve pa bo moralo priti na ta ali oni način, ker je sedanji način

gospodarstva trajno nevzdržen. Podjetje zaposluje sedaj skoro 50 odstotkov več ljudi nego pred vojno. Takšen aparat je za našo siromašno državo predrag. Lani so se pri železnici zvišale tudi tarife. Uspeh povišanja je ta, da ima železnica sedaj manj dohodkov nego jih je imela pred uveljavljenjem poviška. Isto je opaziti pri tobačni režiji. Druge države zvišujejo svoje dohodke s tem, da znižujejo cene. Navadno se ne vračunajo. — Ministrstvo je odredilo, da naj se do 13. marca 1932 ustavijo vse javne dražbe kmečkih posestev, ako se gre za prispevke za socialno zavarovanje.

Po povratku Gandhija v Indijo. Konferenca okrogle mize v Londonu, ki je imela razpravljati o indskem vprašanju, ni imela uspeha, četudi je bil voditelj indskega nacionalističnega pokreta Gandhi zelo popustljiv. Gandhi se je vrnil v Indijo. Izkrca se je v Bombay, kjer ga je sprejelo 50.000 ljudi, in ga spremljalo do njegovega 5 km oddaljenega stanovanja. Prišlo je medtem tudi do spopadov, pri katerih je bilo 50 oseb ranjenih. Gandhi je ob prihodu molčal ter je odgovarjal novinarjem le njegov spremljevalec Patel. Ta je izjavil, da koraka Indija naravnost proti revoluciji in da je ponovna borba za svobodo dežele neizbežna. Po posvetovanju s svojimi pristaši vseindskega kongresa je govoril šele Gandhi in izrazil, da bodo potrebne še velike žrtve, ker bo treba računati sedaj s krogli in ne več samo s palicami. Bojkot angleškega blaga itd. se bo tedaj nadaljeval. Podkralj Indije je izjavil v zadnjem času, da hoče izvesti ustavno reformo in da bo z vsemi sredstvi čuval red in mir. Vlada ne bo trpela nikakega odpora bodisi pri plačevanju najemnine, bodisi zastran bojkota angleškega blaga. Posebno ostro bo nastopila proti vsem, ki bodo hoteli sejati nemire in povzročati zmedo med ljudmi. Gandhija je pozval, naj vpliva pomirjevalno. Nekaj članov vseindskega kongresa je predlagalo, da se prekinejo vsi stiki z vlado, ker je zavzela napram Indijcem sovražno stališče, zmagalo pa je Gandhijevo stališče, da se počaka, dokler se ne bo videlo, kaj namerava indska vlada. Položaj se je v Indiji v zadnjem času zelo poostiril, ker je vlada pustila aretirati skoro vse voditelje vseindskega kongresa in tudi Gandhija. To je dalo povod demonstracijam, ki so končale krvavo. Opažati je sploh politiko močne roke. Vendar ta politika ne bo prinesla zaželenih uspehov, ker nacionalisti ne bodo štedili z žrtvami, ki bodo slejkoprej izvojevale svobodo Indiji. Četudi se je Gandhija zaprlo že drugič nacionalistični pokret s tem ne bo uničen. Le žal, da ni prišlo do sporazuma z muslimani, ki jih sedaj vlada izigrava proti nacionalistom. Položaj so znali izkoristiti tudi komunisti, takozvana organizacija „rdečih srajc“. Vlada je po nastalih nemirih razpustila to organizacijo, vendar, so zahtevale te demonstracije desetine mrtvih, stotine aretiranih in stotine ranjenih. Na komunistični način Indija seveda ne bo prišla do svobode, pač pa mora računati z novimi žrtvami, ker Angleži ne bodo štedili s smodnikom in krogli.

Kitajska še ni prišla do miru. Vlada je odstopila in nove še ni. Dijaki so bili in bodo vedno v ospredju novih pokretov, oziroma zaščite domačega prebivalstva. Ti so stopili sedaj na plan in zahtevajo od kitajskih politikov, da poravnajo svoje medsebojne spore in naj napovedo Japonski vojno. Dijaki pozivljajo kantonsko vlado, naj dela za sporazum med južnim in severnim Kitajem. Ta opomin politikom je zelo umesten, ker 20.000 japonskih vojakov vedno bliže prodira proti Činčovu, ki ga hočejo zavzeti. Japonci zagovarjajo svoje prodiranje še vedno s tem, da hočejo iztrebiti pokrajino roparskih band. V resnici je to samo pretveza in se gre Japoncem predvsem za to, da zasedejo in ustvarijo nove pokrajine, ki naj bi prišle pod upravo Japonske. Japonci so seveda dobro oboroženi, dočim se Kitajci še vedno bijejo med seboj. Značilno pa je, da se za Kitajce, na katerih strani je gotovo pravica, ne potegne niti ena država. Ves Kelogov pakt in vse druge pogodbe ter Društvo narodov so pravzaprav v tem slučaju popolnoma odpovedali. Kjer se dva prepirata, se veseli tretji. To velja v kitajsko-japonskem slučaju.

Kdor svoj narod zataji, greši zoper 4., 5. in 8. božjo zapoved!

DOMAČE NOVICE

Najprej Nemeč. Krščansko-socialni zvezni svetnik prof. dr. Hugelmann je predaval na Dunaju o nevarnostih donavske federacije. Izjavil je: Povem vam: najprej sem Nemeč, potem dolgo nič, nazadnje šele strankar. Povem vam še več: Morem biti Avstrijec v tem smislu, da se Avstrija vključi v celotno nemštvo. Če velja to za krščansko-socialnega avstrijskega zveznega svetnika, potem naj velja to tudi za nas.

Lučane na Štajerskem. Poroča se nam: Naznanjamo tužno vest, da je dne 16. decembra preminul po dolgem bolehanju č. dekan Ljudevit Ribitsch, star šele okrog 52 let. V najtežjih časih se ga je pred najstimi leti poslalo k nam. Z njim izgubimo tukajšnji Slovenci svojega spovednika, ker skoro polovica faranov se spoveduje slovenski. Želeli bi, da se pri nastavljanju drugega gospoda to upošteva! Blagemu pokojniku daj Bog večni mir! — Nemški listi pravijo o priliki smrti, da je njegova izredna prebisanost, omikanost in odličnost kmalu pridobila zaupanje obeh narodov, Nemecev kakor Slovencev. Pod neugodnimi političnimi in gospodarskimi razmerami je postal pravi ljudski duhovnik. Energično je „pravi ljudski dušni pastir“ odklonil slovensko pridigo za tamošnje slovenske vernike z utemeljitvijo, da znajo Slovenci itak tudi nemški. — Dekan je tedaj odklonil slovensko pridigo, ker razumejo vsi verniki nemški. Sicer pa se pravi, da se mora vera oznanjati v materinskem jeziku. Po slovenskih farah na Koroškem razumejo vsi verniki slovenski jezik in je slovenski jezik tudi dejansko njih materinski jezik — izjeme so priseljenci, ki so povečini protestanti — pa kljub temu zahteva nemške pridige, ki se jim običajno tudi dovolijo.

Šmihel nad Pliberkom. (Tatvina — moder sklep). V nedeljo dne 27. decembra se je v času med 12. in 13. uro prikradel v tukajšnjo župno cerkev nek uzmovič iz Žvabeka. Izpraznil je pušico: Kruh sv. Antona, okoli 5 S. Opazovala pa ga je neka ženka, ki je imela molitveno uro. Uzmovič je gotovo ni opazil. Povedala je mežnarju in ta orožniku. Udrla sta oba za njim proti Štebnu in sta ga še prej dohitela. Zaenkrat se tat pokori v Pliberku. Pravijo, da ima več tatvin na vesti. — Občinski odbor Bistrica pri Pliberku je sklenil v svoji seji dne 27. decembra 1931, da od 1. januarja do Šmihelce ne podeljuje dovoljenja za godbo in ples. Izvzete so ženitve, pa samo za povabljenе. Ako plešejo tudi nepovabljeni, se mora plačati dvojna taksa. V teh hudih časih naj bi pač vse občine sklenile podobne ukrepe.

Zakaj? Velika priljubljenost Tegal-tablet sloni na mnogih izbornih uspehih, ki so jih dosegli razni zdravniki in klinike. Tegal-tablete so se izborno obnesle pri revmatičnih, protinastih in živčnih bolečinah in ne povzročajo nikakih škodljivih posledic. Tegal odstrani scaldnično kislino in deluje vsled tega direktno na koren bolezni.

Ruda. Dodatno k dopisu v zadnji številki se nam poroča, da se ima j o „koruzniki“ bati izgona iz občine, ako se ne poročijo do konca pusta. — Božičnico ni priredilo šolsko vodstvo, ampak krajni šolski svet. — Občinski svet je prepovedal samo javne plesne prireditve. Plesi ob prilikah porok niso javni in so izvzeti. Ni pa se zavzel za to prepoved samo odbornik ene stranke, ampak so ga podpirali tudi drugi treznejši odborniki iz inteligenčnih krogov, ki znajo pravilno pójmovati kvaren vpliv plesov na mladino in z njimi zvezano zapravljanje ljudskega premoženja.

Bilčovs. (Silvestrov večer.) Udeležba Silvestrove prireditve pri Knabrlu v Velinji vasi je bila kljub snegu zelo povoljna. Naši igralci so pokazali, da napredujejo. Predstavilo se nam je novo leto. Upajmo, da nam novo leto res prinese boljših dni od starega. Drugače kmet pri najboljši volji ne bo mogel obdržati svoje posesti. Pa tudi za nas Slovence kot manjšino naj bi vzrasli z novim letom novi upi, da smo bližje našim pravicam! Gospodje, ki zahtevajo narodne pravice samo za svoje sorojake, nam jih pa odrekajo, naj pomislijo, da je minulo že nad 1000 let, odkar je naša zemlja last Slovencev in da je čas zlomil že marsikaterega nasilnega velikana od Karla Velikega

do Karla I. habsburškega, in tudi današnji nasilneži, ki nam jemljejo, kar je sveta naša last, naj vedo, da pride dan, ko bo zlomljen tudi ta del krivice. Noče se ustreči niti najmanjši naši zahtevi. Naša občina je popolnoma slovenska in zahtevali smo, da se vsaj v prvem razredu poučuje popolnoma slovenski. Niti tega se nam noče dati, pač pa se zahteva od nas, da prevzamemo stroške za zidavo četrtega razreda. Štiri razrede moramo vzdrževati z našimi žulji, a popolnoma slovenski otroci ne smejo uživati niti enoletnoslovenskega pouka, da bi vsaj nekoliko spoznali svoj materinski jezik, ki je podlaga za vsak napredek v šoli. Pa imamo otroke, ki so med najboljšimi pri učenju; ko izstopijo iz šole, pa niti slovenskih črk ne poznajo več. Drugič bomo navedli, kako pišejo slovenski otroci svojim staršem, ki so obiskovali vzorno koroško utrakvistično šolo. Vemo, da ima ta šolski sistem svoj poseben namen, hoče namreč odtujiti slovenske otroke od svojih staršev in od naroda. A žalostno je, da niti strašna kriza, ki nas stiska vse, ne privede merodajnih oseb do spoznanja. Ob koncu leta smo se vsega tega spominjali, dokler nas ni objelo novo leto: Vera v našo pravično stvar in ljubezen do nas samih, do našega rodu in do naše zemlje nas bo držala kvišku, dokler ne popravi bodočnost, kar je zagrešila preteklost. Bodočnost pa spada Slovanom, tako je rekel veliki papež Leon XIII. Torej bratje in sestre širom slovenske Koroške, kvišku glave tudi vi! Ostanite trdni in neustrašeni tudi vi! Podpirajte povsod naš list, pridno in pravočasno vplačujte naročnino, da bo tudi v bodoče izražal naše želje in misli ter nas družil v celoto. Želimo vsem našim bratom in sestram širom Koroške in tudi vsem izven nje srečno in blagoslovljeno novo leto! Bilčovščani.

Rožek. (Božičnica.) Dne 28. decembra smo priredili krasno uspelo božičnico. Ob lepo prirejenem in z lučicami razsvetljenem božičnem drevescu in ob ljubkih jaselcah je naša mladina številnemu občinstvu prednašala prelepe božične misli v vezani besedi. Dvanajst otrok je pokazalo svoje zmožnosti. Pa tudi naša vrla dekleta so nas razveselila z lepimi deklamacijami in pa s šaljivo igro „Jeza nad petelinom in kes“. Četudi je večina deklet šele prvič nastopila, so vendar svoje vloge naravnost sijajno rešile. Naj jim bo na tem mestu izrečena iskrena hvala! Pripravile so nam s tem res lep zabaven popoldan. Upamo, da nam bodo nudile še večkrat kaj enakega. Po lepo uspeli prireditvi je sledilo obdarovanje revežev, in sicer je bilo 44 obdarovanih z živili, 11 otrok pa z obleko. Tako smo praznovali božič res v smislu krščanske ljubezni. Na splošno željo se je prireditev ponovila na novega leta dan.

Št. Vid v Podjuni. (Razno.) Vas ne zaostaja z napredkom športa. Včasih smo se sankali od cerkve skozi vas, da so se očanci jezili nad nebogljenost šentviško mladino, ko so po maši padali na gladki poti, sedaj pa prihaja v modo drsališče in polagoma pridejo na vrsto še smučiči. Praviijo, da je šport zdrav, vendar so bili zdravi in so dosegli visoko starost tudi naši očanci, ki so poznali samo sani pozimi, poleti pa voz in plug. — Kmetje imajo velik strah pred potniki berači, ki so postali prava nadloga. Ko je sedaj padel sneg, bo mogoče nekoliko boljše. Če takšnemu pritepencu, ki je iz naše ali katerokoli sosedne države, ne daš najmanj 10 g, ti grozi. Večkrat ti kmet nima niti groša v svoji denarnici, pa mora dati preko svojih možnosti, da se vagabundov iznebi in mu ne zažgejo streh. Zadnji požigi v sosednih župnijah zbuja strah. Četudi smo prepričani, da je storil ta dejanja domačin, je bojazen pred tujci velika. Kljub visoko stoječemu socialnemu skrbstvu so postali brezposelni pravcata nadloga. Kdaj se bo kmet zopet čutil varnega na svoji posesti?

Železna Kapla. (Razno.) Pred božičnimi prazniki je bilo. Na farnem pokopališču je kopal jamo stari grobokop za rajnega Jakoba Kapnika. Preko 60 let stari Pretner je imel že popolnoma izkopen grob in je bilo potrebno samo še, da vrže par lopat. Med njegovim opravičilo je prišlo k njemu nekaj otrok in razvil se je primeren razgovor. Če ni bil razgovor preoster, ki je možakarja tako razburil, da ga je zadela kap in se je mrtev zgrudil v jamo, ki jo je kopal drugemu. Žalosten in pomemben

slučaj, ki opominja, da mora biti človek na smrt vsak trenutek pripravljen, ker ne vemo ne ure ne dneva. — Na Peci je bil obstreljen nek lovec, katerega stanje je zelo kritično. Ima prestreljena pljuča.

Škofiče. (Razno.) Dolgo smo razpravljali o elektrifikaciji vasi, končno je pred božičem pa le zasvetila prva žarnica. Kljub krizi in slabim časom smo jo napeljali tudi v cerkev, ki je dobila svečano razsvetljava; posebno lepi so venci iz 32 žarnic okrog glavnega in stranskih oltarjev. Kar se tiče cerkve, so stroški do dve tretjini že plačani, zadnja tretina pa čaka na radodarna srca. Tudi šola je dobila 3 žarnice, od katerih plača krajni šolski svet dve in šolski vodja eno. Pričakujemo, da nam bo šel za to uslugo pri pouku in vzgoji naših otrok na roko. Tudi č. župniku je dovolila občina eno žarnico, vse druge pa plača sam. Menda si bo pustil urediti tudi radio. Potem bomo hodili poslušat koncerte in predavanja, če bo zastoj in morda še požirek dobrega po vrhu. Navedenim so sledili tudi trije gostilničarji in par posestnikov, vsi drugi pa gledamo žalostno na krasno razsvetljava in v svoje denarnice, ki jih je nam kriza tako posušila, da ni več niti za davke in za najpotrebnejše nabave. — Tudi smrt imamo zaznamovati v naših vrstah. Zapustil nas je Janez Aichholzer v Goričah. Ni ga mogla rešiti raka operacija v celovski bolnici. Prepeljali smo mrtvega domov na veliko žalost njegove mnogoštevilne družine. Rajni je stal vedno v naših vrstah in se ni ustrašil nobenih žrtev, kadar se je šlo za našo stvar. Bodi mu lahka zemlja domača, ki jo je vedno iskreno ljubil, zaostalim pa izrekamo naše iskreno sožalje!

Žitara vas. (Razno.) V božičnih praznikih je neizprosna smrt zahtevala kar štiri žrtve. Po daljšem bolehanju na tuberkulozi je zapustila mlada žena Judita Čarf iz Malčap dne 22. grudna svojega moža in dvoje otrok. Na sveti večer je od srčne kapi nenadoma zadet preminul pd. Lotričev oče v Žitari vasi. Takoj po pogrebu rajnega očeta smo pokopali pd. Bornikovo staro mater v Goričah. V nedeljo popoldne pa smo spremljali na pokopališču nenadno preminulega Lorenca Rutarja iz Malčap. Vsem pokojnim naj bo domača gruda lahka, zaostalim žalujočim pa naše sožalje! — Ob tej priliki naj bo omenjeno tudi ljudsko gibanje v naši župniji v preteklem letu. Krstna knjiga izkazuje 13 rojstev, to je od l. 1830 najnižje število. Umrlo je 16 oseb: 2 otroka, 14 odraslih, najstarejši med njimi je dosegel 80. leto. Poročeni so bili 3 pari. — Zima je s svojo strogostjo nastopila in nam dala dovolj snega. Žal vsled zastoja lesne trgovine ni nikakega zaslužka z vožnjo leša. — Smilijo se nam šolarji začetniki, ki so nastopili svojo prvo pot v šolo zadnje jesen, ko morajo gaziti po debelem snegu preko ure daleč. Ta odredba je pač prikladna za mesta, nikakor pa ne za deželo.

Šmihel nad Pliberkom. (Smrt.) Dne 22. decembra nekako ob 8. uri je od srčne kapi zadet za vedno zatisnil oči Lovro Kušej, p. d. David v Šmihelu. Ob ogromni udeležbi ljudstva, zlasti moških smo ga pokopali 24. grudna na šmihelskem pokopališču. Kdo ni poznal rajnega Davida? Stal je vse svoje življenje v prvih narodnih vrstah. Več kakor 30 let je bil neprenehoma občinski odbornik, posojilniški odbornik in dolgo let cerkveni ključar. Za vsako reč in zadevo je bil uporaben in pripravljen. Občina ga bo pogrešala. Naj mu bo Bog milostljiv!

DRUŠTVENI VESTNIK

Glinje. Dne 26. decembra so nas posetili pevci, tamburaši in igralci Radiš ter nastopili na odru pri Cingelcu. V istem času se je vršila igra v bližnjem Podljubelju, vsled česar obisk pri Cingelcu ni bil dovoljen. Tamburaši so nas razveselili z lepimi božičnimi pesmimi. Solospeva „Najboljša“ sta splošno ugajala, samo škoda, da je manjkalo pri ženskem spevu spremljevanje godbe. „Trije tički“ so nastopili prav mojstrsko in želi obilo priznanja. Prav posebno moramo pohvaliti korajžen nastop Špele! Upamo, da ni bil to zadnji nastop Radišanarjev pri Cingelcu, ter jim kličemo: Na svidenje!

Radiše. (Božična prireditev.) Neodpustljiv greh se nam bi zdel, ako bi o zadnji društveni prireditvi v našem glasilu ne čerhnili besedice. Bilo je na Šentjanževo. Društvena soba se je polnila vedno bolj in bolj, dokler ni bila natrpano polna. Tamburaški zbor nam je podal par božičnih, ki so vsem segle v srca. Fantdruštvenik se je nato korajžno razkoračil pred odrom ter vrgel med zbrane mnogo lepih božičnih misli. Višek božične prireditve pa je tvoril prizor „Lučka z neba“, ki so ga podali v tako srčkani obliki naši najmlajši, otroci-šolarji. Z ginjenostjo so gledale naše mamice svoje ljubčke, kako so nastopali kot pastirji in anglečki ter „plavali v sveto noč, mimo palač in bornih koč“ svojemu kralju naproti. Gotovo nihče izmed udeležencev ni pričakoval od naših malih, da bi nam mogli nuditi toliko lepega užitka. — Nato se je naš domači č. župnik vsedel poleg na odru postavljenih jaselec ter nam z rosnimi očmi pripovedoval, kako je on v svoji mladosti doživljal jaselec. Orisal nam je še zgodovino jaselec ter končal s priporočilom, da opustimo nemško navado božičnega drevesca in se povrnemo zopet nazaj k starim slovanskim jasecam in navadi, ko se je zbirala sleherna slovanska družina na božični večer okoli skromnih jaselec, ne pa okrog razkošno opremljenega tujega božičnega drevesca. Nato je Rupejev pevski zbor zapel v slovo par lepih pesem. — Za uspelo prireditev se imamo zahvaliti osebam, ki so požrtvovalno darovale čas in moči našemu naraščaju, da so ga usposobile za nastop. Zahvalo pa bi izrekli na tem mestu tudi našemu šolskemu vodstvu, ki je na našo prošnjo radevolje izposlovalo pri okrajinem šolskem svetu dovoljenje za nastop šoloobveznih otrok.

ZADRUŽNI VESTNIK

Denar brez obresti.

Nastale so po vrsti stavbene družbe, ki ljudem obetajo brezobresten kapital za zgradbo hiš. Veliko je ljudi, ki to verjamejo in morebiti pridejo v škodo. Ljudje nadlegujejo duhovnike z vprašanji in nočejo verjeti, da se brezobresten denar nikjer na svetu ne dobi, torej ga tudi te družbe ne morejo dati. Da pa te družbe ta svoj brezobrestni denar vsemu svetu ponujajo, je dokaz, kako je ljudstvo še otročje, da ne rečemo neumno. Pravila teh družb so pa res tako komplicirana, da je treba strokovnjaka, ki pride prevari na sled. To je kakor tista igra čarovnika Brükner-bačija, ki je na Dunaju prodajalkam jajc iz vsakega jajca potegnil goldinar. V „Reichspošti“ pojasnjuje to strokovnjak. Brezobrestni denar v resnici stane 12%.

Stavbena družba zahteva od stranke, da ji vplača takoj 10%, kot donesek k upravnim stroškom. Kdor hoče dobiti 100 milijonov, mora vplačati kar 10 milijonov. Drugi denarni zavodi jemljejo svoje upravne stroške iz obresti, tu se plačuje kar večja svota na enkrat in potem se trdi, da je denar brezobresten! Potem ti zavodi zahtevajo, da član vplačuje vsak mesec 1½, torej v letu 12% kapitala, ki ga kedaj upa dobiti, meneč, da je brezobrestno posojilo. Član mora torej vsako leto sam vplačati na svoto, ki jo upa dobiti, 12 milijonov. Poprej 10 milijonov za upravne stroške, zdaj 12, je prvo leto že 22 milijonov, za katere ne dobi obresti. Zdj zavod računa, da stranka vplačuje 5 in ¼ let, to je 64 mesecev vsaki mesec 100 S, vkup 6400 S, 1000 S je poprej vplačala stranka za upravne stroške, tedaj 7400 S — iz svojega, brez obresti. Po 5 in ¼ letih dobi stranka kot posojilo s v o j i h 7400 S in 2600 od društva, od katerih mora vsako leto vračati 600 S, tako da se čisto posojilo 2600 vrne v 4½ letih. Torej človek, ki potrebuje za zgradbo 100 milijonov, jih mora sam znositi 74 vkup. Če jih zmore, le 26 jih posodi zavod brez obresti, vračati jih pa mora stranka 36 v 4½ letih, tako da zavod dobi za 26 milijonov posojila v 4,5 letih 10 milijonov obresti, to je približno 10% in potem ima zavod še vse narastle obresti od 64 milij. S, ki jih je stranka nahranila. Torej to posojilo 26% vrednosti zgradbe se sigurno obrestuje najmanj z 12 procenti.

Zdj pa nastane vprašanje, bo li stranka mogla vsako leto 12 milijonov ali v mesecu 1 milijon spraviti vkup, to skozi 5,4 let naprej. To je čisto nemogoče pri tistih malih ljudeh, ki si hočejo postaviti dom. Potem je počez vsa-

ta 100 milijonov za hišico premajhna. Delo je zdaj tako drago, da se mora računati na 150 milijonov. Torej mora stranka naštedeti v letu 18 milijonov. Kaj potem, če običi?

V razglasu obeta zavod, da stranka, ki je vplačala 30%, dobi denar čez pol leta, kdor vplača le 10%, ga dobi čez poldrugo leto. Strokovnjaki pa so izračunali to-le:

Kdor vplača 30%, bo čakal na posojilo 1 do 11 let, torej 11. leto ga sigurno dobi, kdor vplača 20—25%, bo čakal na posojilo 10—14 let, kdor vplača 15—20%, bo čakal na posojilo 13—17 let, kdor vplača 10—15%, bo čakal na posojilo 18—22 let, kdor vplača 1—15%, bo čakal na posojilo 22—24 let. Roka 40 let seve navadno niti več doživel ne bo.

Iz tega vidimo, da ta stvar ni zaupanja vredna. Obžalovati je, da država ne poseže vmes, a menda bo posegla, in potem seve ne bodo taki zavodi več smeli ljudem praviti, da posojujejo denar brez obresti. Potem se mora vprašati po varnosti teh vlog. Ljudje vplačujejo, kdo pa garantira, da ne bo preveč uradnikov in da takšen zavod nekega dne gre, kamor so šle mnoge banke? Da uradniki potem razdelijo denar med seboj, kakor se je godilo pri bankah, ljudje pa, ki so denar vlagali, so prišli ob prihranke. Dandanašnji mora človek biti do skrajnosti nezaupen.

RAZNE VESTI

Po svetu. Pretekli teden je minulo 50 let, odkar je pogorel dunajski Ringtheater. Požar je zahteval tedaj 384 smrtnih žrtev. — Vsak posamezen šolar stane Dunaj S 479.66. — Ostale države: 77 komunistov je bilo v Varšavi na Poljskem obsojenih od 2 do 10 let ječe. — Pred izrednim sodiščem v Rimu se je zagovarjalo pretekle dni 30 Slovencev, ki so bili obtoženi, da so se zarotili proti italijanski državi in proti vladi črnih srajc. Poleg teh je bilo obtoženih še 27 Slovencev, ki pa so pravčasno zbežali preko meje. V resnici so obtoženci bili samo člani kulturnih društev, ki so bila tedaj še dovoljena. Obsodba: eden na 20 let, dva na 10 let, eden na 6 let, deset na 5 let, eden na 2 in pol leta, ostalih 12 obtožencev je bilo oproščenih. Prav po fašistovski metodi je trajalo posvetovanje samo dve uri. V istem času so v Beogradu demonstrirali dijaki proti fašizmu v Italiji. — Med Celjem in Petrovcami je zavozil vlak v zadnji del potniškega avtobusa. Osem potnikov je bilo takoj mrtvih, štirje so umrli v bolnišnici, 6 pa je težko ranjenih. Vsi ranjenci so strašno razmesarjeni, polomljene imajo roke in noge ter zevajoče rane po vseh delih telesa. — Vlada je izdala pretekli teden neko odredbo, ki govori o rubežni kmetij vsled zaostalih davkov. S tem se hoče prepričati, da bi se prodajala posestva na dražbah pod ceno. Pri dražbah se vzame kraju primerna cena in če se predmet ne more prodati za to ceno, se dražba ustavi. — Imetniki zlate kolajne dobijo letos po 50 S, srebrne kolajne po 25 S doklade. — Jugoslovanska narodna banka sporoča, da bo pustila žigovati vse bankovce po 1000 dinarjev iz leta 1920, ker se je pojavilo več falzifikatov. 1. marca 1932 izgubijo nežigosani bankovci svojo vrednost in so potegnejo iz prometa.

22 let je stara, pa je bila že 14krat zaročena. V neko zastavljalnico v Lipskem je prinesla te dni mlada gledališka igralka zastavit 14 prstanov. Cenilec je začel sumiti, da so bili prstani morda ukradeni in je zato poklical v zastavljalnico stražnika, da je odvedel igralko na policijski urad. Uradniku pa je dokazala igralka z datumi, ki so bili vrezani v prstane, da so to sami zaročni prstani. Igralka, ki je bila stara komaj 22 let, je shranila za čas sile in potrebe kar 14 zaročnih prstanov. — Škoda, da tudi pri nas na deželi ni navada zaroče; koliko bi pač bilo prstanov na roki posameznikov.

Brezposelnost v Evropi. Mednarodni urad dela v Ženevi poroča, da je bilo nekega določenega dne meseca julija v Evropi brez posla: v Nemčiji leta 1930. 2,282.500, leta 1931. 4.104.000, v Avstriji 156.124.—196.821, v Angliji 2,119.648—2,813.163, v Italiji 399.604 — 723.009, na Poljskem 244.224—323.832, na Češkoslovaškem 77.309—210.908, v Belgiji

68.782—176.162 in v Franciji 11.214—53.678. V resnici pa je bilo precej več ljudi brez dela kakor to izkazujejo uradne statistike, zakaj uradna statistika izkazuje le število onih brezposelnih, ki prejemajo podpore iz javnih sredstev, drugih pa ne.

Pokojninsko breme. Parlament razpravlja začasno o zveznem proračunu. Med postavkami je visoka postavka za pokojnine. Mala naša država plačuje letno samo za pokojnine nad 271 milijonov S. Vseh vpokojencev je približno 116.000. Seveda je med njimi večina bivših aktivnih častnikov. Po prevratu je večina častnikov optirala za Avstrijo, le nekateri so našli boljši zaslužek v nasledstvenih državah, kjer so si znali po svojih zvezah dobiti mesta v najrazličnejših podjetjih. Ogmorna večina pa je na zapisku naše republike. Njihove pokojnine so precej visoke, zato pa so vedno pripravljene, v slučaju potrebe zopet izvrševati svoj nekdanji poklic. Vlada bo morala tudi tukaj nekoliko pomesti, drugače ne dobimo posojila. Kako pa tudi davkoplačevalci pridejo do tega, da krvavijo za one, ki so izgubili vojno.

Kaj dela Ghandi? Mnogo smeha, ironija in protestov je vzbudila vest, da namerava „vladar Indijcev“ obiskati London v svoji vsakdanji obleki z dvemasvojnima kozama, ki mu dajejo mleko. Ko je prišel v London, se je končno le dal pogovoriti in se je preoblekel, da se je mogel dostojno posvetovati pri „okrogli mizi“. Zanimivo je, da vodi ta suhljati in bolehi mož 300 milijonov Indijcev. Najznamenitejša in za zgodovino najbolj pomembna dežela je danes brez dvoma Indija. To se bje namreč danes eden največjih bojev, kar jih pozna svetovna zgodovina. Kakor pripovedujejo in pišejo, je Ghandi zelo dober človek. Smeje se kot nedolžen otrok. Na njem ni nič narejenega, nič izumetničenega. Na njem je revščina, preprostost in trpljenje. Ko se je udeležil posvetovanja v Londonu in sedel pri okrogli mizi v družbi mogočnih angleških lordov, ni popustil. Bos, gologlav in samo s predpasnikom opasan, ki mu sega do kolena, tako sedi doma. Okrog njega pa se zbirajo zastopniki vseh indijskih plemen, ki jih je znal edino le Ghandi združiti pod geslom: Svobodna Indija. Ghandi govori tudi angleški, toda vsako besedo tehta in presodi. Z domačini se pogovarja v domačem jeziku. Pred njegovo hišo se gnetejo ljudje noč in dan. Ko pa se pokaže na balkonu, ni pozdravljanja ne konca ne kraja. Njegova žena Kasturibej mu je zvesta in pokorna družica že 45 let. O njej pravijo, da je najboljša med indijskimi ženami.

Debeluharji naj plačujejo davek! „N. Fr. Presse“ prav resno priporoča dunajski mestni upravi kot nad vse koristno socijalno-medicinsko odredbo — davek na debeluharje. V sedanjih hudih časih srečamo dosti brezposelnih, ki dobesedno stradajo. Dunaj pa je še vedno priljubljena dežela dobro rejnih debeluharjev. Vsako leto priredijo celo v neki znani gostilni lastno „tekmo“ in si izvolijo „kralja“, oziroma „kraljico“. Tako n. pr. sta bila letos priznana ta naslova 185 kg težkemu vpokojenemu odvetniku in 140 kg težki hišni lastnici. 100 kg težke osebe obeh spolov so na Dunaju naravnost številne. Ta pojav je seveda posledica izredno redilne dunajske kuhinje. Slaščičarne dobro zaslužijo tudi v sedanjih časih, in konzum sladke smetane stalno narašča kljub težnji po vitki liniji. Zdravniki imajo slejkoprej veliko opravka z bolniki, ki jih nadleguje prekomerna debelost. Slična nevzdržnost pomeni v sedanjih časih naravnost zločin. Debeluharji se preveč mastijo. Če gre na izlet, da bi malo shujšal, ga zaključijo navadno v kmečki gostilni, kjer naroče ocvirke ali gnjat pa pivo. Seveda nima slično zdravljenje nobenega učinka. Zato predlaga dr. Hahn v omenjenem listu mestni upravi, da bi debeluharjem naložila vzdržnost in v to svrhu vpeljala poseben davek. Ta denar bi se lahko porabil za prehrano brezposelnih in stradajočih.

Zlato bomo zopet kopali. Pred nedavnim časom je časopisje poročalo, da bomo pričeli v Avstriji vsled omiljenja brezposelnosti zopet z izkoriščanjem zlatih rudnikov. Alpe imajo v resnici precej rude, ki vsebuje zlato. Zlata ruda se nahaja predvsem v alpskem pogorju, južno od Gasteina in v Visokih Turah. Te po-

krajine so nekdanj slovele kot največja ležišča zlata v Evropi. Že stari Rimljani so tukaj kopali zlato. Ko so se v zadnjih letih ledeniki stopili, so našli na več rudnikov iz rimske dobe. Najbolj je kopanje zlata v teh pokrajinah cvetelo v 16. stoletju. Mnogo znanih avstrijskih rodbin je takrat obogatelo in še danes uživajo sadove svojih prednikov, ki so bili lastniki zlatih rudnikov. Pozneje je pridobivanje zlata postalo zelo drago in nerentabilno ter so rudniki drug za drugim prenehali z obratovanjem. Ostal je samo še rudnik v mestu Rauris, v katerem so delali vse do l. 1923. Avstrijska ruda, iz katere pridobivajo zlato, vsebuje na tono po 5 gramov čistega zlata. V največjih svetovnih rudnikih v Afriki pa samo 4 do 4 in pol grama na tono. Pridobivanje zlata pa je v Afriki radi tega rentabilno, ker so delovne moči izredno poceni. V poslednjem času se je razmerje tudi v Evropi izpremenilo: na eni strani je cena zlata zelo visoka, na drugi pa je brezposelnost zelo velika. Zato vesti o obnovitvi zlatih rudnikov v Avstriji, Nemčiji in drugih evropskih deželah niso brez vsake podlage.

Avtobuse, ki bodo vozili po tiru, dobimo! Uprava avstrijskih zveznih železnic se bavi z mislijo, da bi stavila v promet avtobuse, ki bodo vozili po tiru naših železnic. Namerava se vpeljati velike najmodernejše avtobuse za lokalne proge. Ti bodo vozili veliko pogostejše. Vozil bo samo šofer, ki bo izdajal tudi karte. S tem se misli prihraniti na personalu. Pri tem pa bodo tovorni vlaki ostali. Na glavnih progah in v okolici večjih mest se bo tako promet dosti izboljšal. Pozneje pa se misli vpeljati take avtobuse, ki bodo poleg tira mogli uporabljati tudi cesto.

Odrešenikovo katedralo v Moskvi so boljševiki z dinamitom pognali v zrak. V soboto 5. decembra so v Moskvi veliko cerkev Odrešenika, ki jo je dal postaviti car Aleksandar I. v spomin na srečno odvrnitev napoleonske zasedbe, razstreljili z dinamitom, kakor so to sovjetske oblasti že pred leti sklenile. Eksplozija je bila tako silna, da so na vseh okoliških poslopih popokale šipe, in kolometer daleč naokrog se je napravil mrak od silnega oblaka prahu in dima. Vojaški kordon je daleč naokrog zastražil bližnjo okolico, iz katere so se morali ljudje začasno odstraniti. Na mestu porušene katedrale nameravajo sezidati sovjetsko kongresno palačo (sovjetski parlament) z veliko dvorano za 50.000 oseb in manjšo za 20.000 oseb. Palača naj bi na najučinkovitejši način predstavljala sovjetsko miselnost in kulturo. To je barbarski čin, ki jih je malo na svetu.

Listnica uredništva:

Okolica Pliberka. Čudimo se, da še vedno ne veste, da se je treba pod dopis ali razpravo vedno podpisati. Saj Vaše ime ne pride v javnost, uredništvo pa mora vedeti za ime dopisnika, ker za vsebino odgovarja. — **Nek naročnik** je 28. novembra 1931 vplačal na pošti Grebinj 6 S. Mesto svojega naslova pa je napisal naslov našega lista: Zdaj ne vemo, kateri naročnik je to vsoto vplačal. Naj pove svoj naslov! — **Bistrica.** Spis ni napačen, vendar ne imenujete nobene osebe. Motiv brez posebnega slučaja ne spada v trenutni čas.

Išče se družina 3—4 oseb za upraviteljstvo večjega posestva. Potrebna je predvsem poštenost in zmožnost, najboljša kmetijska šola. — Več je izvedeti v upravi lista.

Dularjevo posestvo
v Viču pri Dravogradu
v izmeri okroglih 33 ha se takoj
proda eventualno tudi odda v zakup
Pogoji ugodni. — Ponudbe
so vročiti do 15. januarja 1932.
Okrajna hranilnica v Slovenjgradcu, dne 27. decembra 1931.

Inserirajte v Koroškem Slovencu!